

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

finmin@finmin.lt

kopija ieva.vastakaite@finmin.lt

2025 m. sausio 23 d. Nr. S-44

Siunčiama el. paštu

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO ADMINISTRATORIŲ IR
KREDITO PIRKĖJŲ ĮSTATYMO NR. XIV-2895 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ**

Asociacija „Fintech Hub LT“ (toliau – Asociacija) susipažino su 2024 m. gruodžio 13 d. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos kredito administratorių ir kredito pirkėjų įstatymo Nr. XIV-2895 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus.

Asociacijos pastabas mielai pristatytume susitikimo metu, kurį kviečiame organizuoti surinkus visų suinteresuotų šalių pastabas vasario viduryje ar kitu Jums patogiu metu. Jeigu susitikimas bus organizuojamas, apie jį prašome informuoti el. paštu vaida@fintechhub.lt.

PRIDEDAMA. Pastabų ir pasiūlymų teikimo forma, 24 lapai.

Administracijos direktorė

Greta Ranonytė

Vaida Ražanauskė, vaida@fintechhub.lt, +37062053502

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

Eil. nr.	Teisės akto nuostata, kurią siūloma keisti (straipsnio, punkto, papunkčio Nr.)	Argumentai, motyvai, kodėl siūloma keisti	Siūlomas nuostatos tekstas
1		Įstatymo 51 str. 3 d. įtvirtinta nuostata, nustatanti tarpusavio skolinimo platformos operatoriui taikomo Vartojimo kredito įstatymo pirmenybę kitų įstatymų atžvilgiu. Manome, kad ši nuostata yra aktuali ne tik tarpusavio skolinimo platformos operatoriui, bet ir kitiems vartojimo kredito rinkos dalyviams, t. y. vartojimo kredito davėjui, vartojimo kredito tarpininkui, todėl siūlome šią nuostatą perkelti į įstatymo 3 str. 6 d.	3 str. 6 d. Vartojimo kredito davėjui, vartojimo kredito tarpininkui ir tarpusavio skolinimo platformos operatoriui kiti įstatymai, reguliuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, ir atitinkamos teisinės formos veiklą reguliuojantys įstatymai taikomi tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.
2	4 str. 1 d. Vartojimo kredito gavėjas, kurio teisėta gyvenamoji vieta yra bet kurioje iš Europos Sąjungos valstybių, teikdamas paraišką dėl vartojimo kredito sutarties sudarymo, sudarydamas arba jau vykdydamas tokią sutartį, negali būti diskriminuojamas dėl pilietybės, gyvenamosios vietos arba bet kurios kitos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje nurodytos priežasties.	Pagal šią nuostatą galima manyti, kad Vartojimo kredito davėjas privalo teikti visoje ES kreditavimo paslaugas arba veikdamas tik Lietuvos Respublikoje, teikti paslaugas kitų ES šalių piliečiams, todėl siūlome patikslinimą, kad tik toks davėjas, kuris teikia paslaugas konkrečioje ES šalyje.	Vartojimo kredito gavėjas, kurio teisėta gyvenamoji vieta yra bet kurioje iš Europos Sąjungos valstybių, teikdamas paraišką Vartojimo kredito davėjui, teikiančiam toje Europos Sąjungos valstybėje kredito paslaugas , dėl vartojimo kredito sutarties sudarymo, sudarydamas arba jau vykdydamas tokią sutartį, negali būti diskriminuojamas dėl pilietybės, gyvenamosios vietos arba bet kurios kitos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje nurodytos priežasties.
3	5 str. 6 d. Vartojimo kredito sutarties reklamoje turi būti aiškiai, glaustai ir gerai matomai pateikiamas išpėjimas: „Dėmesio! Skolintis pinigų kainuoja”.	Atsižvelgiant į straipsnio kontekstą, siūlome išbraukti žodį „sutarties“	Vartojimo kredito reklamoje turi būti aiškiai, glaustai ir gerai matomai pateikiamas išpėjimas: „Dėmesio! Skolintis pinigų kainuoja”
4	6 str. 2 d. Vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito tarpininkas privalo pateikti vartojimo kredito gavėjui aiškią ir suprantamą bendrą informaciją apie vartojimo kreditą naudodami vartojimo kredito gavėjo pasirinktą patvariąją laikmeną. Vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito	Suprastume, kad Bendra informacija skirta kredito gavėjams, kad galėtų susipažinti su Vartojimo kredito sąlygomis prieš pateikiant paraišką dėl VK suteikimo. Tuo tarpu Stadartinė informacija teikiama, kai Kredito davėjas siūlo kredito gavėjui suteikti kreditą. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju kredito gavėjas gali net nebūti pateikęs paraiškos dėl vartojimo kredito, siūlome	Vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito tarpininkas privalo pateikti vartojimo kredito gavėjui aiškią ir suprantamą bendrą informaciją apie vartojimo kreditą savo interneto svetainėje arba naudodami vartojimo kredito gavėjo pasirinktą patvariąją

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

	<p>tarpininkas savo patalpose bendrą informaciją apie vartojimo kreditą privalo pateikti vartojimo kredito gavėjui bent popieriuje.</p>	<p>papildymą, kad tinkamu informacijos pateikimu būtų laikomas ir informacijos skelbimas kredito davėjo svetainėje.</p>	<p>laikmena. Vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito tarpininkas savo patalpose bendrą informaciją apie vartojimo kreditą privalo pateikti vartojimo kredito gavėjui bent popieriuje.</p>
5	<p>7 str. 1 d. Vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito tarpininkas iš anksto, iki vartojimo kredito sutarties sudarymo dienos arba, jeigu taikoma, įpareigojančio pasiūlymo suteikti vartojimo kreditą pateikimo dienos, įskaitant atvejus, kai vartojimo kredito sutarčiai sudaryti naudojamos Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje apibrėžiamos ryšio priemonės (toliau – ryšio priemonės), atsižvelgdami į vartojimo kredito gavėjo nurodytus prioritetus ir remdamiesi vartojimo kredito davėjo siūlomomis vartojimo kredito teikimo sąlygomis, vartojimo kredito gavėjui pateikia aiškia ir suprantamą informaciją, kad šis galėtų palyginti skirtingus pasiūlymus ir priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl vartojimo kredito sutarties sudarymo, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis. Ši informacija turi būti rašytinė, gerai matoma ir pateikiama naudojant šio įstatymo 1 priede nustatytą standartinės informacijos apie vartojimo kreditą formą popieriuje arba kitoje vartojimo kredito gavėjo pasirinktoje patvariojoje laikmenoje.</p>	<p>Manome, kad nėra tikslinga skaidyti informavimo pareigą pagal tai, ar sutartis pasirašoma tą pačią dieną, kai parengiama standartinė informacija.</p>	<p>7 str. 1 d. Vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito tarpininkas iš anksto, iki vartojimo kredito sutarties sudarymo dienos arba, jeigu taikoma, įpareigojančio pasiūlymo suteikti vartojimo kreditą pateikimo dienos, įskaitant atvejus, kai vartojimo kredito sutarčiai sudaryti naudojamos Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje apibrėžiamos ryšio priemonės (toliau – ryšio priemonės), atsižvelgdami į vartojimo kredito gavėjo nurodytus prioritetus ir remdamiesi vartojimo kredito davėjo siūlomomis vartojimo kredito teikimo sąlygomis, vartojimo kredito gavėjui pateikia aiškia ir suprantamą informaciją, kad šis galėtų palyginti skirtingus pasiūlymus ir priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl vartojimo kredito sutarties sudarymo, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis. Ši informacija turi būti rašytinė, gerai matoma ir pateikiama naudojant šio įstatymo 1 priede nustatytą standartinės informacijos apie vartojimo kreditą formą popieriuje arba kitoje vartojimo kredito</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

			gavėjo pasirinktoje patvariojoje laikmenoje.
6	7 str. 2 d. Kai vartojimo kredito davėjas ikisutartinę informaciją apie vartojimo kreditą vartojimo kredito gavėjui pateikia likus mažiau kaip vienai dienai iki vartojimo kredito sutarties sudarymo dienos, vartojimo kredito davėjas ir, jeigu taikoma, vartojimo kredito tarpininkas pateikia vartojimo kredito gavėjui informaciją apie galimybę atsisakyti vartojimo kredito sutarties ir atsisakymo tvarką pagal šio įstatymo 26 straipsnį. Informacija apie galimybę atsisakyti vartojimo kredito sutarties vartojimo kredito gavėjui pateikiama raštu popieriuje arba naudojant kitą jo pasirinktą ir vartojimo kredito sutartyje nurodytą patvariąją laikmeną ne anksčiau kaip per vieną ir ne vėliau kaip per 7 dienas nuo vartojimo kredito sutarties sudarymo arba, jeigu taikoma, įpareigojančio pasiūlymo suteikti vartojimo kreditą pateikimo dienos.	Ši dalis dubliuoja 7 str. 3 dalies 10 punkto nurodytus reikalavimus standartinei informavimo formai. Pagal aukščiau nurodytą, standartinėje informavimo formoje pirmame lape turi būti pateikta informacija apie vartojimo kredito gavėjo teisę atsisakyti sutarties ir šios teisės įgyvendinimo tvarka. Manome, kad netikslinga ta pačią informaciją pateikti pakartotinai atskiru dokumentu.	Siūlome 7 str. 2 d. naikinti
7	17 str. 6 d. 1 p. bet kokių vartojimo kredito pradelstų įmokų mokėjimų įregistravimą registruose ir informacinėse sistemose per 30 dienų nuo jų įregistravimo dienos;	Manome, kad šis informavimas perteklinis: 1. Šiai dienai vartojimo kredito gavėjai, prieš atiduodant informaciją apie pradelstus mokėjimus privatiems registrams, yra informuojami bent 3 kartus sutartu būdu Šis punktas apima ir viešus registrus, tokius kaip nPRDB. Informacija į nPRDB teikiama pagal įstatymų reikalavimus ir nemanome, kad dar papildomai turėtume informuoti kreditų gavėjus	Gal būt tikslinga būtų numatyti, kad prieš atiduodant informaciją į privačius registrus apie kredito gavėjo pradelstas sumas, prieš X dienų būtina informuoti kredito gavėją.
8	19 str. 2 d. 18 p. a) papunktis šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją;	Kadangi aukščiau siūlome atsisakyti 7 str. 2 dalies, tai atitinkamai reikėtų išbraukti ir šią nuostatą	Išbraukti 19 str. 2 d. 18 p. a) papunktį
9	19 str. 2 d. 24 p. rekomendacija vartojimo kredito gavėjui, kilus sunkumų, susijusių su vartojimo kredito sutartyje nustatytų finansinių įsipareigojimų vykdymu, kreiptis į konsultavimo	Vartojimo kredito sutartys paprastai būna tipinės, skelbiamos viešai. Reikalavimas tokiose sutartyse pateikti konsultavimo paslaugų teikėjų kontaktus, būtų neproporcingai didelė našta vartojimo kredito davėjui. Pasikeitus bent vieno skolos	19 str. 2 d. 24 p. rekomendacija vartojimo kredito gavėjui, kilus sunkumų, susijusių su vartojimo kredito sutartyje nustatytų finansinių įsipareigojimų vykdymu,

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

	<p>skolos klausimais paslaugų teikėjus ir tokių paslaugų teikėjų kontaktiniai duomenys</p>	<p>klausimais konsultuojančio asmens informacijai, sutartis kiekvieną kartą turėtų būti keičiama. Konsultavimo skolos klausimais teikėjų sąrašą reikėtų nuolat administruoti ir sekti ir tuo pačiu pastoviai atnaujinti tipines sutartis, o tai sukeltų neproporcingą administracinę našą kredito davėjui.</p> <p>Manome, kad nepriklausomų profesionalių konsultavimo veiklos vykdytojų, kurie nėra vartojimo kredito davėjai, tarpusavio skolinimo platformos operatoriai ar vartojimo kredito tarpininkai arba kredito pirkėjai ar kredito administratoriai, sąrašą, kvalifikacinius reikalavimus paslaugų teikimui, turi būti nustatyti Lietuvos bankas ar kita įpareigota institucija. Siūlome Lietuvos bankui administruoti paslaugos teikėjų sąrašus bei skelbti Lietuvos banko interneto svetainėje.</p>	<p>kreiptis į konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus, ~~ir tokių paslaugų teikėjų kontaktiniai duomenys.~~</p>
10	<p>19 str. 8 d. Už pavėluotą įmokų mokėjimą vartojimo kredito gavėjui taikomos netesybos negali būti didesnės kaip 0,05 procento pradelstos sumokėti sumos už kiekvieną pradelstą dieną. Netesybos negali būti skaičiuojamos už ilgesnį kaip 180 dienų laikotarpį. Jokios kitos netesybos ir mokesčiai už vartojimo kredito sutartyje numatytų finansinių įsipareigojimų nevykdymą vartojimo kredito gavėjui negali būti taikomi.</p>	<p>Aptariamoje įstatymo nuostatoje įtvirtintas atsakomybės taikymo vartojimo kredito gavėjo atžvilgiu ribojimas. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal šią nuostatą atsakomybė vartojimo kredito gavėjo atžvilgiu gali būti taikoma tik už pavėluotų įmokų mokėjimą, t. y. finansinių įsipareigojimų, kylančių iš vartojimo kredito sutarties, netinkamą vykdymą. Šios netesybos skirtos vartojimo kredito davėjo arba paskolos davėjo nuostoliams, kilusiems dėl vartojimo kredito gavėjo pavėluotų įmokų mokėjimo, padengti.</p> <p>Kadangi, vadovaujantis įstatymo 51 str. 1 d., ši straipsnio nuostata <i>mutatis mutandis</i> taikoma ir tarpusavio skolinimo platformos operatoriumi, kuris vartojimo kredito gavėjui teikia tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus paslaugas (tarpininkavimo, suvedant su investuotojais (paskolos davėjais), tarpusavio skolinimo platformos administravimo, ir su vartojimo kredito sutarties sudarymu ir jos vykdymo kontrole susijusias paslaugas), teismai laikosi pozicijos, kad aptariamojoje nuostatoje įtvirtintas vartojimo kredito gavėjo atsakomybės ribojimas taikomas ir santykiuose su tarpusavio skolinimo platformos operatoriumi. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo 51 str. 4 d. tarpusavio skolinimo platformos</p>	<p>19 str. 8 d. Už pavėluotą įmokų mokėjimą vartojimo kredito gavėjui taikomos netesybos negali būti didesnės kaip 0,05 procento pradelstos sumokėti sumos už kiekvieną pradelstą dieną. Netesybos negali būti skaičiuojamos už ilgesnį kaip 180 dienų laikotarpį. Jokios kitos netesybos ir mokesčiai už vartojimo kredito sutartyje numatytų finansinių įsipareigojimų nevykdymą vartojimo kredito davėjo ir/ar paskolos davėjo naudai vartojimo kredito gavėjo atžvilgiu negali būti taikomi.</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

operatoriaus atlygį tiesiogiai proporcingai susieja su vartojimo kredito gavėjo vykdant sutartį gražinama įmokų suma, o šią nuostatą teismų praktika aiškina, kaip įstatyme įtvirtintą maksimalią atlygio ribą, kurią draudžiama viršyti. Tokiu būdu susiklosto situacija, kai nutraukus sutartį dėl vartojimo kredito gavėjo kaltės tarpusavio skolinimo platformos operatorius turi teisę atgauti tik dalį jam priklausančio atlygio, kurį sudaro su paslaugų teikimu patirtos išlaidos ir konkurencijos sąlygas atitinkantis uždarbis. Kadangi įstatymo 19 str. 8 d. nurodyta, jog jokios kitos netesybos ir mokesčiai už vartojimo kredito sutartyje numatytų finansinių išpareigojimų nevykdymą vartojimo kredito gavėjui negali būti taikomi, teismai laikosi pozicijos, kad susitarimas dėl netesybų, kurias sudaro su tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus suteiktomis paslaugomis susijusios išlaidos, taip pat negalimas. Dėl tokių neproporcingų įstatymo ribojimų operatoriaus veikla tampa nuostolinga (Įstatymo 51 str. 4 d., nustatanti reikalavimą atlygį susieti su vartojimo kredito gavėjo gražinamų įmokų paskolos davėjui suma, apriboja operatoriaus teisę suteikus paslaugas gauti atlygį, kuris atitiktų faktines operatoriaus išlaidas, susijusias su paslaugų teikimu, o įstatymo 19 str. 8 d. – nustato apribojimus susitarti dėl netesybų, kurios atitiktų operatoriaus patirtus nuostolius, nutraukus vartojimo kredito sutartį dėl vartojimo kredito gavėjo kaltės). Tokiu būdu sudaromos nepagrįstos kliūtys tarpusavio skolinimo platformos operatorių veiklos vykdymui bei iškreipiama vidaus rinka. Tokie apribojimai ne tik pažeidžia tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus interesus, bet neigiamai įtakoja vartotojų teises, susijusias su vartojimo kreditų pasiūla, atitinkančia vartojimo kredito gavėjų lūkesčius ir interesus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, siūlome įstatyme nustatyti, kad įstatymo 19 str. 8 d. įtvirtinta nuostata taikoma tik vartojimo kredito davėjų ir/ar paskolos davėjų atžvilgiu. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus atžvilgiu,

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		įstatyme turi būti nustatytos šio verslo esmę atitinkančios sąlygos ir reikalavimai.	
11	21 str. 1 d. Vartojimo kredito gavėjas popieriuje ar kitoje vartojimo kredito sutartyje nurodytoje patvariojoje laikmenoje pateikiamu rašytiniu pranešimu nedelsiant, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo faktinio vartojimo kredito palūkanų normos pasikeitimo dienos, informuojamas apie vartojimo kredito palūkanų normos pakeitimus, jeigu pagal vartojimo kredito sutartį leidžiama keisti vartojimo kredito palūkanų normą. Ši informacija pateikiama iki vartojimo kredito palūkanų normos pakeitimo įsigaliojimo ir joje turi būti nurodyta mokėtina suma įsigaliojus pakeistai vartojimo kredito palūkanų normai ir, jei keičiasi įmokų mokėjimo skaičius ir periodiškumas, pateikti atitinkami duomenys.	Pirma sakinys prieštarauja antram sakiniui. Siūlome kredito gavėją informuoti prieš palūkanų normos keitimą pateikiant informaciją, kada keisis palūkanų norma. Taip pat per vieną darbo dieną informuoti apie pasikeitusią palūkanų normą, pateikiant informaciją kur jis gali susipažinti su naujų mokėjimų grafiku.	21 str. 1 d. Vartojimo kredito davėjas ne vėliau kaip likus 1 darbo dienai iki vartojimo kredito palūkanų normos pakeitimo įsigaliojimo, informuoja vartojimo kredito gavėją apie būsimą palūkanų normos pasikeitimą. Vartojimo kredito gavėjas popieriuje ar kitoje vartojimo kredito sutartyje nurodytoje patvariojoje laikmenoje pateikiamu rašytiniu pranešimu nedelsiant, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo faktinio vartojimo kredito palūkanų normos pasikeitimo dienos, informuojamas apie vartojimo kredito palūkanų normos pakeitimus, mokėtinas sumas, įmokų mokėjimo skaičių ir mokėjimų periodiškumą, jeigu pagal vartojimo kredito sutartį leidžiama keisti vartojimo kredito palūkanų normą.
12	28 str. 1 d. Vartojimo kredito gavėjas turi teisę grąžinti vartojimo kreditą anksčiau nustatyto termino bet kuriuo metu. Tai padaręs, jis turi teisę į bendros vartojimo kredito kainos sumažinimą, kurį sudaro likusio vartojimo kredito sutarties trukmės galiojimo laikotarpio, skaičiuojamo nuo vartojimo kredito grąžinimo dienos, vartojimo kredito davėjo ir paskolos davėjo vartojimo kredito gavėjui taikomos išlaidos.	Įstatymo 28 str. 1 d. nustatytas reikalavimas, taikomas apskaičiuojant vartojimo kredito davėjui ir/ar paskolos davėjui taikomų su vartojimo kredito sutartimi susijusių mokesčių, sumažinimą vartojimo kredito gavėjui grąžinus vartojimo kreditą anksčiau nustatyto termino. Tiek 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2225, kurios nuostatos yra perkeliamos Vartojimo kredito įstatymo pakeitimo projekte (toliau – Direktyva), tiek ESTT 2019 m. rugsėjo 1 d. sprendime byloje <i>Lexitor Sp. Z o.o prieš Spoldzielcza Kasa Oszczędnościowo</i> –	28 str. 1 d. Vartojimo kredito gavėjas turi teisę grąžinti vartojimo kreditą anksčiau nustatyto termino bet kuriuo metu. Tai padaręs, jis turi teisę į bendros vartojimo kredito kainos, kurią sudaro visos su vartojimo kreditu susijusios vartojimo kredito davėjo ir/ar paskolos davėjo patirtos išlaidos, išskyrus tarpusavio skolinimo platformos operatoriui ir/ar kitiems tretiesiems asmenims taikomus mokesčius, sumažinimą, skaičiuojama

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		<p><i>Kredytowa im. Franciszka Stefczyka, Santander Consumer Bank S.A., mBank S.A., C-383/18 (toliau – Lexitor sprendimas)</i> aiškiai nurodyta, jog apskaičiuojant vartojimo kredito gavėjo išlaidų sumažinimą gražinus vartojimo kreditą anksčiau nustatyto termino, vertinami tik vartojimo kredito davėjo ir/ar paskolos davėjo taikomi mokesčiai. Trečiųjų šalių, įskaitant kredito tarpininkų taikomiems mokesčiams, įstatymo 28 str. 1 d. įtvirtinta išlaidų mažinimo taisyklė netaikoma.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo 51 str. 1 d. įtvirtina nuostata, jog tarpusavio skolinimo platformos operatoriui <i>mutatis mutandis</i> taikomos šio įstatymo nuostatos, kurios taikomos vartojimo kredito davėjui, išskyrus šio įstatymo 39 ir 40 straipsnių nuostatas, susidaro įstatymo nuostatų kolizija bei iškyla grėsmė tinkama šios nuostatos aiškinimui ir taikymui praktikoje. Todėl siūlome pateiktą nuostatą tikslinti, aiškiai nurodant, kad šioje nuostatoje įtvirtinta mokesčių mažinimo taisyklė tarpsuavio skolinimo platformos operatorių ir kitų trečiųjų asmenų atžvilgiu netaikoma.</p>	<p>proporcingai likusiam vartojimo kredito sutarties laikotarpiui.</p>
13	<p>31 str. 3. Vartojimo kredito davėjai vartojimo kredito gavėjams, kurie susiduria ar gali susidurti su sunkumais, vykdydami savo finansinius įsipareigojimus pagal vartojimo kredito sutartis, turi pasiūlyti artimiausią konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėją.</p>	<p>Įstatymo 31 str. 3 d. įpareigoja vartojimo kredito davėjus pasiūlyti „artimiausią“ konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėją, gali nebūtinai atitikti Direktyvos 35 straipsnio reikalavimo, kad tokios paslaugos būtų „lengvai prieinamos“ vartojimo kredito gavėjams. Fizinis paslaugų teikėjo artimumas nebūtinai reiškia paslaugų prieinamumą, nes prieinamumas apima ne tik geografinį aspektą, bet ir galimybę efektyviai bei tinkamai pasinaudoti šiomis paslaugomis.</p> <p>„Artimiausio“ paslaugų teikėjo koncepcija neatitinka šiuolaikinio paslaugų teikimo modelio, kai dauguma paslaugų yra prieinamos nuotoliniu būdu arba per skaitmenines platformas. Toks įpareigojimas vartojimo kredito davėjams siūlyti „artimiausią“ paslaugų teikėją gali lemti situacijas, kai</p>	<p>31 str. 3 d. Vartojimo kredito davėjai vartojimo kredito gavėjams, kurie susiduria ar gali susidurti su sunkumais, vykdydami savo finansinius įsipareigojimus pagal vartojimo kredito sutartis, turi pasiūlyti konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikėją, kuriuo paslaugos būtų lengvai prieinamos vartojimo kredito gavėjams.</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		<p>fiziškai artimiausias paslaugų teikėjas nėra tinkamiausias ar efektyviausias vartotojo poreikiams.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūloma formuluotę pakeisti taip, kad ji atspindėtų Direktyvos reikalavimą ir būtų platesnė bei lankstesnė.</p>	
14		<p>Vadovaujantis Įstatymo 32 straipsniu, vartojimo kredito davėjas turi teisę nutraukti vartojimo kredito sutartį tik tuo atveju, jeigu vartojimo kredito gavėjas nevykdo savo įsipareigojimų pagal sudarytą vartojimo kredito sutartį.</p> <p>Pastaruoju metu stebimas sukčiavimo atvejų suaktyvėjimas, kai asmenys yra įviliojami į įvairias sukčiavimo schemas. Tokiose schemose jie ne tik praranda savo santaupas, bet ir ryžtasi skolintis vartojimo kredito lėšas, kurios dažnai taip pat prarandamos.</p> <p>Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros departamentas taip pat pastebėjo šių sukčiavimo atvejų padažnėjimą vartojimo kredito srityje. 2024 m. viduryje Lietuvos bankas kreipėsi į finansų rinkos dalyvius, atkreipdamas dėmesį į dažniausiai pasitaikančias sukčiavimo schemas ir pabrėždamas būtinybę laikytis visų teisės aktų reikalavimų nustatant asmens tapatybę.</p> <p>Lietuvos bankas pabrėžė teisės aktų reikalavimų svarbą dėl tinkamo asmens tapatybės nustatymo ir prevencinių priemonių taikymo, siekiant sumažinti sukčiavimo riziką bei apsaugoti vartotojus nuo galimų finansinių sunkumų. Be to, Lietuvos bankas pasiūlė papildomas prevencines priemones, kurios, nors ir nėra įtvirtintos teisės aktuose, galėtų prisidėti prie efektyvesnės sukčiavimo prevencijos bei apsaugoti vartotojus nuo galimų finansinių sunkumų.</p> <p>Dažnai į sukčiavimo schemas patekę vartojimo kredito gavėjai nenori pripažinti, kad gali būti apgauti, ir apie sukčiavimą</p>	<p>32 str. 7 d. Vartojimo kredito davėjas turi teisę nutraukti vartojimo kredito sutartį, jei vartojimo kredito davėjas turi pagrįstų įtarimų, jog vartojimo kredito lėšos naudojamos ar bus naudojamos ne pagal vartojimo kredito paraiškoje nurodytą tikslą, kai tai neatitinka vartojimo kredito gavėjo interesų arba yra požymių, leidžiančių įtarti sukčiavimo veiksmus ar kitas neteisėtas veikas, galinčias reikšmingai pabloginti vartojimo kredito gavėjo finansinę padėtį.</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		<p>supranta tik praėjus tam tikram laikui. Dažniausiai tai įvyksta, kai jie nesulaukia pažadėtos investicinės grąžos ir praranda pasiskolintas lėšas.</p> <p>Kita problema yra vartojimo kredito lėšų panaudojimas ne pagal nurodytą paskirtį. Lėšos gali būti panaudotos žalingiems, tokiems kaip azartiniai lošimai. Pagal aktualios redakcijos Įstatymo 11¹ straipsnio 3 dalį, vartojimo kredito sutartys negali būti sudaromos nuo 22 valandos iki 7 valandos. Lietuvos banko patvirtintose vartojimo kredito teikimo gairėse pabrėžiama, kad ši nuostata skirta apsaugoti asmenis, ypač tuos, kurie piktnaudžiauja teise sudaryti vartojimo kredito sutartis. Tokiu būdu siekiama užtikrinti, kad vartotojas priimtų racionalų ir apgalvotą sprendimą dėl vartojimo kredito poreikio, o ne veikiamas aplinkos, pavyzdžiui, būdamas lošimų namuose ar kitose rizikingose vietose.</p> <p>Vartojimo kredito davėjai, turintys teisę atidaryti vartojimo kredito gavėjų mokėjimo sąskaitas, jau po vartojimo kredito sutarties sudarymo ir lėšų išmokėjimo turi galimybę nustatyti tiek sukčiavimo atvejus, tiek lėšų panaudojimą ne pagal paskirtį. Tai apima atvejus, kai vartojimo kredito lėšos yra pervedamos tiesiogiai lošimų paslaugų tiekėjams ar į kitas sąskaitas, kurios sukelia pagrįstą įtarimą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūloma svarstyti galimybę papildyti 32 straipsnį 7 dalimi, kuri numatytų vartojimo kredito davėjo teisę nutraukti sutartį tais atvejais, kai yra pagrįsta rizika, kad vartojimo kredito lėšos bus panaudotos ne pagal paskirtį arba jų panaudojimas gali pabloginti vartojimo kredito gavėjo finansinę padėtį. Tokiu būdu būtų ne tik apsaugotos vartojimo kredito davėjų teisės, bet ir užtikrinti aukštesnę vartotojų teisių apsaugos standartą.</p>	
15	32 str. 6 d. Vartojimo kredito davėjas neprivalo atlikti kreditingumo vertinimo, kaip tai nustatyta	Direktyvos 35 straipsnyje numatyta, kad kreditoriai neprivalo atlikti kreditingumo vertinimo, kai keičiamos galiojančios	32 str. 6. Vartojimo kredito davėjas neprivalo atlikti kreditingumo vertinimo,

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

<p>šio įstatymo 16 straipsnyje, kai galiojančios vartojimo kredito sutarties sąlygos keičiamos taikant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus tolesnio vartojimo kredito sutarties vykdymo būdus ir (arba) priemones ir jeigu, keičiant vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito gavėjo mokėtina suma nepadidėja.</p>	<p>kredito sutarties sąlygos, jei vartotojo mokėtina suma reikšmingai nepadidėja. Siūlymas į Vartojimo kredito įstatymą įtraukti nuostatą, pagal kurią vartojimo kredito gavėjo mokėtina suma apskritai negali padidėti, reikštų direktyvos nuostatos sugriežtinimą ir galėtų sukelti nepageidaujamų pasekmių, ribojant vartojimo kredito davėjų galimybę taikyti pagalbos priemones vartojimo kredito gavėjams, susidūrusiems su finansiniais sunkumais.</p> <p>Siūlymas, pagal kurį vartojimo kredito gavėjo mokėtina suma negali padidėti, faktiškai eliminuotų galimybę pratęsti kredito grąžinimo laikotarpį ar atidėti įmokų mokėjimą, nes tokios priemonės, nors ir padedančios laikinai stabilizuoti vartojimo kredito gavėjo finansinę padėtį, natūraliai lemia bendros mokėtinos sumos padidėjimą dėl sukauptų palūkanų. Tačiau tokie laikini sprendimai dažnai yra vienintelė priemonė, leidžianti vartojimo kredito gavėjui išvengti dar didesnių finansinių sunkumų ar skolų išieškojimo procedūrų.</p> <p>Direktyvoje vartojama formuluotė „reikšmingai nepadidėja“ atspindi proporcingumo principą, kuris leidžia taikyti pakantumo priemones, išlaikant pusiausvyrą tarp vartojimo kredito gavėjo apsaugos ir kredito davėjo teisės valdyti sutarties rizikas. Griežtesnė Įstatymo formuluotė neatitiktų direktyvos tikslo, kuris siekia sudaryti sąlygas vartotojų apsaugai, užtikrinant galimybę individualiai pritaikyti pagalbos priemones.</p> <p>Be to, direktyvos nuostata leidžia valstybėms narėms užtikrinti, kad pakantumo priemonės būtų proporcingos vartotojo situacijai, o jų taikymas nebūtų pernelyg ribojamas. Tuo tarpu siūloma formuluotė, draudžianti bet kokią mokėtinos sumos padidėjimą, ribotų pakantumo priemonių veiksmingumą, kas prieštarautų direktyvos tikslui skatinti</p>	<p>kaip tai nustatyta šio įstatymo 16 straipsnyje, kai galiojančios vartojimo kredito sutarties sąlygos keičiamos taikant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus tolesnio vartojimo kredito sutarties vykdymo būdus ir (arba) priemones ir jeigu, keičiant vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito gavėjo mokėtina suma reikšmingai nepadidėja.</p>
--	--	--

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		atsakingą vartojimo kredito administravimą ir užtikrinti vartotojų apsaugą. Atsižvelgiant į tai, siūloma perkelti direktyvos nuostatą į Vartojimo kredito įstatymą, numatant, kad kreditingumo vertinimas neprivalomas, jei keičiant sutartį vartojimo kredito gavėjo mokėtina suma reikšmingai nepadidėja.	
16	46 str. 2 d. Vartojimo kredito davėjas asmenį įrašo į viešąjį vartojimo kredito davėjo vardu veikiančių vartojimo kredito tarpininkų sąrašą nustatęs, kad šis asmuo, kai jis yra fizinis asmuo, arba šio asmens vadovai atitinka šio įstatymo 41 straipsnio 1 ir 6 dalyse nustatytus reikalavimus.	Kaip suprantame pagal šią nuostatą kredito davėjas turi pats rinkti visą nurodytą informaciją apie tarpininko vadovus, bet manome, kad tai perteklinis reikalavimas tiek BDAR prasme, nes tai yra labai jautrus duomenys, tiek bendrai šio įstatymo prasme. Pagrindinis argumentas, kad pats tarpininkas įdarbindamas vadovus tikrins visą reikiamą informaciją ir jam taikomi Vartojimo kredito įstatymo 41 str. 7 dalies reikalavimai, todėl, manome, kad vartojimo kredito davėjui nebūtina pareiga rinkti tokius jautrius duomenis. Atsižvelgiant į tai, siūlome patikslinti tarpininkų vertinimo procesą. Taip pat atsiranda rizika, kad keičiantis tarpininko vadovui, vartojimo kredito davėjas apie tai nebus informuotas ir neatitiks Vartojimo kredito įstatymo reikalavimų.	Siūlome šią dalį išbraukti.
17	VII SKYRIUS. VARTOJIMO KREDITO DAVĖJŲ, VARTOJIMO KREDITO TARPININKŲ IR TARPUSAVIO SKOLINIMO PLATFORMOS OPERATORIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA	Tikslumo ir aiškumo tikslais, reikalavimus, taikomus tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus veiklos priežiūrai, siūlome perkelti į VIII skyrių, skirtą visai tarpusavio skolinimo veiklai reguliuoti.	VII SKYRIUS VARTOJIMO KREDITO DAVĖJŲ, VARTOJIMO KREDITO TARPININKŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA
18	VIII SKYRIUS. TARPUSAVIO SKOLINIMAS	Tikslumo ir aiškumo tikslais, reikalavimus, taikomus tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus veiklos priežiūrai, nustatytus įstatymo 48 ir 49 str., siūlome iš VII skyriaus perkelti į VIII skyrių.	VIII SKYRIUS TARPUSAVIO SKOLINIMO PLATFORMOS OPERATORIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA. TARPUSAVIO SKOLINIMAS 48 straipsnis. Viešasis tarpusavio skolinimo platformos operatorių, veikiančių pagal šį įstatymą, sąrašas 1. <...>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

19	50 str. 1 d. Paskolos davėjo vienam vartojimo kredito gavėjui vienoje tarpusavio skolinimo platformoje suteiktų ir negražintų vartojimo kreditų bendra suma negali viršyti 500 eurų.	<p>Įstatymo 50 str. 1 d. įtvirtinta nuostata nustato nepagrįstus apribojimus, taikomus paskolos davėjo, įskaitant ir profesionalų investuotoją, galimybei investuoti į vieno vartojimo kredito gavėjo vienoje tarpusavio skolinimo platformoje paskelbtus vartojimo kreditus. Minėta įstatymo nuostata galioja nuo 2015 lapkričio 5 d. priimto Vartojimo kredito įstatymo pakeitimo įstatymo, kuomet į Vartojimo kredito įstatymo reguliavimo apimtį buvo įtraukta ir tarpusavio skolinimo veikla. Teisės akto projekto aiškinamajame rašte buvo nurodyta, kad Vartojimo kredito įstatyme reikalavimai, pagal kuriuos paskolos davėjas vienam vartojimo kredito gavėjui gali suteikti ne didesnę, kaip 500 eurų, vartojimo kreditą per 12 mėnesių laikotarpį, įtvirtinti, siekiant apsaugoti neprofesionalių paskolos davėjų interesus, kurie patys to nesuprasdami gali priimti per didelę riziką paskolindami savo visas pinigines lėšas vienam vartojimo kredito gavėjui.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad iki 2020 m. gruodžio 15 d. priimto Vartojimo kredito įstatymo pakeitimų įstatymo paskolos davėju galėjo būti tik fiziniai asmenys. Atlikus įstatymo pakeitimus, galimybė investuoti per tarpusavio skolinimo platformą suteikta ir juridiniams asmenims. Tačiau išimčių dėl investavimo į vieno vartojimo kredito gavėjo paskolas juridiniams asmenims, įskaitant ir profesionalius investuotojus, taip pat nebuvo numatyta. Tokie nepagrįsti ribojimai ne tik pažeidžia investuotojų teises savarankiškai ir savo rizika priimti sprendimus dėl kapitalo investavimo į pasirinkus finansinius produktus, bet ir nepagrįstai apsunkina tarpusavio skolinimo veiklos vykdymą (tarpusavio skolinimo platformos operatoriai dažnai sulaukia neigiamos reakcijos iš juridinių asmenų, kuomet jiems neleidžiama per tarpusavio skolinimo platformą tiesiogiai investuoti į norimo dydžio vartojimo kreditus) bei stabdo visas kapitalo rinkos plėtrą.</p>	
----	--	--	--

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		<p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/1503, kuris ES lygmeniu nustato reikalavimus sutelktinio finansavimo veiklai vykdyti, bei kelia reikalavimus investuotojų (paskolos davėjų) interesų apsaugai užtikrinti, paskolos davėjo investavimo į vieno paskolos gavėjo paskolas ribojimų nenustato.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome įstatymo 50 str. 1 d. įtvirtintą ribojimą panaikinti.</p>	
20	<p>51 str. 1 d. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriui <i>mutatis mutandis</i> taikomos šio įstatymo nuostatos, kurios taikomos vartojimo kredito davėjui, išskyrus šio įstatymo 39 ir 40 straipsnių nuostatas.</p>	<p>Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/2225 preambulės 22 p. nustatyta, kad kai tarpusavio skolinimo platformos operatorius veikia kaip kredito davėjas, jam turėtų būti taikomi direktyvoje nustatyti kredito davėjams taikomi reikalavimai. Kai tarpusavio skolinimo platformos operatorius tik sudaro palankesnes sąlygas tam, kad paskolų davėjai teiktų vartojimo kreditus vartojimo kredito gavėjams, tarpusavio skolinimo platformos operatorius atlieka kredito tarpininko funkcijas, todėl jam turėtų būti taikomos direktyvoje nustatytos kredito tarpininkų pareigos (skaidrumo užtikrinimas, informacijos teikimas ir elgesio taisyklės). Taigi direktyva nustato, kad tuo atveju, jei tarpusavio skolinimo platformos operatorius pats vykdo kredito davėjo veiklą, tai jam taikomi direktyvos reikalavimai, kurie keliami vartojimo kredito davėjams. Tuo atveju jei platforma tik sujungia investuotojus (paskolos davėjus) su kredito gavėjais, operatorius laikomas kredito tarpininku, tokiu atveju paskolos davėjai turi laikytis kredito davėjams keliamų reikalavimų, o tarpininkas turi laikytis tarpininkams keliamų reikalavimų. Taigi direktyvoje aiškiai atribojami vartojimo kredito davėjo veiklą vykdančios ir tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus paslaugas teikiantys verslo subjektai bei šiems finansų rinkos dalyviams taikomi reikalavimai. Pagal šiuo metu galiojantį Vartojimo kredito įstatymą bei pateiktą įstatymo pakeitimo projektą tarpusavio skolinimo platformos operatoriui, kuris neužsiima vartojimo kredito davėjo veikla, o teikia tarpusavio skolinimo</p>	<p>51 straipsnis.</p> <p>1. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriui, sudarant vartojimo kredito sutartis, <i>mutatis mutandis</i> taikomos šio įstatymo II -VI skyriaus nuostatos.</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

platformos paslaugas, taikomos *mutatis mutandis* vartojimo kredito davėjo veiklą reguliuojančios nuostatos. Tokia taikoma tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus veiklos reguliavimo forma, viena vertus, riboja tarpusavio skolinimo platformos operatorių, kaip savarankiškų verslo subjektų, plėtrą, bei iškreipia vidaus rinką, kita vertus, klaidina finansų rinkos dalyvius ir apsunkina jo taikymą praktikoje.

Vadovaujantis LR teisėkūros pagrindų įstatymo str. 2 d. 6 p., teisėkūroje privaloma vadovautis aiškumo principu, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų LR teisingumo ministro 2021 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. 1R-388, 10 p. nustatyta, kad teisės akte turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžiamos asmenų, kuriems taikomas teisės aktas, teisės ir pareigos.

Siekiant išvengti dviprasmybių siūlytina, pakeisti esamą reguliavimo struktūrą, įstatyme išskirti reikalavimus, taikomus tarpusavio skolinimo platformos operatoriui, sudarant vartojimo kredito sutartis, ir reikalavimus, kurių privalo operatorius laikytis, teikdamas tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus paslaugas. Taip pat siūlytina pakeisti įstatymo 51 str. 1 d. įtvirtintos nuostatos formuluotę, kai tarpusavio skolinimo platformos operatoriui įstatyme įtvirtintos pareigos nustatomos dedant abstrakčią nuorodą į vartojimo kredito davėjui taikomus reikalavimus, nenurodant konkrečių įstatymo nuostatų. Tokia nuostatos formuluotė kelia teisinį neaiškumą bei sukuria prielaidas nevienodam įstatymo aiškinimui ir taikymui praktikoje.

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

21	51 str. 3 d. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriui kiti įstatymai, reglamentuojantys finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, jeigu tarpusavio skolinimo platformos operatorius yra finansų įstaiga, taip pat atitinkamos teisinės formos, kurios pagrindu tarpusavio skolinimo platformos operatorius veikia, asmeniui taikomi tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.	Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo 51 str. 3 d. įtvirtinta nuostata, nustatanti tarpusavio skolinimo platformos operatoriui taikomo Vartojimo kredito įstatymo pirmenybę kitų įstatymų atžvilgiu, aktuali ir kitiems vartojimo kredito rinkos dalyviams., t. y. vartojimo kredito davėjui, vartojimo kredito tarpininkui, siūlome 51 str. 3 d. išbraukti, atitinkamą nuostatą perkelti į įstatymo 3 str. 6 d. ir ją pritaikyti visiems vartojimo kredito rinkos dalyviams.	
22	51. str. 4 d. Ne mažiau kaip 75 procentai tarpusavio skolinimo platformos operatoriui paskolos davėjo ir (arba) vartojimo kredito gavėjo mokamo atlygio turi būti skaičiuojama proporcingai nuo vartojimo kredito gavėjo paskolos davėjui grąžintų įmokų. Šios dalies nuostatos netaikomos šio straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju.	Įstatymo projekto 51 str. 4 d. įtvirtintas reikalavimas tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus atlygį susieti su paskolos davėjui vartojimo kredito gavėjo grąžinamomis įmokomis. Šis tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus atlygio mokėjimui taikomas apribojimas pirmą kartą buvo įtvirtintas Vartojimo kredito įstatymo, įsigaliojusio nuo 2016-02-01, redakcijoje. Šios įstatymo redakcijos 25 (3) str. 6 d. nustatyta, kad: <i>“Tarpusavio skolinimo platformos operatoriui paskolos davėjo ir (arba) vartojimo kredito gavėjo mokamas atlygis gali būti skaičiuojamas tik nuo paskolos davėjui vartojimo kredito gavėjo grąžintų įmokų“</i> . 2018 m. birželio 5 d. buvo priimtas įstatymo pakeitimo įstatymas, kuriame atitinkama įstatymo nuostata buvo patikslinta, nurodant tarpusavio skolinimo platformos operatoriui mokamo atlygio procentinę dalį, kuri turi būti susieta su vartojimo kredito gavėjo grąžinamomis paskolos davėjui įmokomis (nuo 2018-06-15 nustatyta 50 proc., nuo 2023-01-01 -75 proc. dalis). Šio įstatymo pakeitimo įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta: <i>„VKĮ taip pat siūloma keisti atlygio tarpusavio skolinimo platformos operatoriui skaičiavimo tvarką leidžiant tam tikrą dalį operatoriaus patiriamų sąnaudų padengti sutarties sudarymo metu ir nustatyti, kad 5 metų pereinamąjį laikotarpį iki 2023 m. ne mažiau kaip 50 proc. operatoriui paskolos davėjo ir (arba) vartojimo kredito gavėjo mokamo atlygio dalis turi būti skaičiuojama nuo paskolos davėjui vartojimo kredito gavėjo faktiškai grąžintų įmokų. Pasibaigus pereinamajam</i>	51. str. 3. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus atlygis už jo teikiamas tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus paslaugas turi atitikti teisingumo, sąžiningumo ir skaidrumo principus. 4. Tarpusavio skolinimo platformos operatoriui priklausanti 50 procentų atlygio dalis gali būti mokama iškart po paslaugų suteikimo, likusi dalis turi būti išdėstoma proporcingai vartojimo kredito gavėjo paskolos davėjui grąžinamoms įmokoms. Šios dalies nuostatos netaikomos šio straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju. Nutraukus vartojimo kredito sutartį dėl vartojimo kredito gavėjo kaltės ar vartojimo kredito gavėjui vartojimo kreditą grąžinus anksčiau nustatyto termino, tarpusavio skolinimo platformos operatorius turi teisę reikalauti sumokėti iš paskolos davėjo ir (arba) vartojimo kredito gavėjo likusią iki sutarties nutraukimo ar pasibaigimo suteiktų paslaugų atlygio dalį,

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

laikotarpiui, t. y. nuo 2023 m., atlygis tarpusavio skolinimo platformos operatoriui sudarytų ne mažiau kaip 75 proc. nuo paskolos davėjui vartojimo kredito gavėjo faktiškai grąžintų įmokų.“

Taigi atitinkamos įstatymo nuostatos pirminė versija, kurioje nurodytas reikalavimas tarpusavio skolinimo platformos operatoriui mokamą atlygį skaičiuoti nuo paskolos davėjui vartojimo kredito gavėjo grąžinamų įmokų bei šios nuostatos pakeitimo aiškinamajame rašte pateikti paaiškinimai dėl operatoriaus galimybės dalį patiriamų sąnaudų padengti sutarties sudarymo metu, rodo, jog atitinkama įstatymo nuostata įstatymo leidėjas siekė ne nustatyti reikalavimus tarpusavio skolinimo platformos operatoriui priklausančio atlygio skaičiavimui ir/ar nustatyti tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus gaunamo atlygio maksimalų dydį, o nustatyti šio atlygio mokėjimui taikomas taisykles. Kitaip tariant, už paskolos davėjui ar vartojimo kredito gavėjui teikiamas tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus paslaugas operatorius turi teisę reikalauti atlygio, atitinkančio jo patiriamas sąnaudas, tačiau atlygio mokėjimas turi būti išdėstomas proporcingai vartojimo kredito gavėjo faktiškai grąžinamoms įmokoms. Tai reiškia, kad operatorius turi atidėti jam priklausančių mokesčių sumokėjimą už paskolos davėjui ar vartojimo kredito gavėjui suteiktas paslaugas. Tokie tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus veiklai keliami apribojimai, viena vertus, pažeidžia šalių interesų pusiausvyros ir lygiateisiškumo principus, kita vertus, nepagrįstai sudaro kliūtis vartojimo kredito rinkos plėtrai bei kelia grėsmę lygiavertėms konkurencinėms sąlygoms visoje ES rinkoje.

Nors kitose ES šalyje vidaus teisės aktai nustato tam tikras kredito tarpininko atlygiui taikomas sąlygas, pvz., atlygis turi atitikti skaidrumo, sąžiningumo principus, tačiau Lietuvos praktika tarpusavio skolinimo operatoriaus gaunamą atlygį susieti su faktiniu vartojimo kredito grąžinimu yra išimtinė.

neatsižvelgiant į tai, ar mokesčiai už faktiškai suteiktas paslaugas yra išdėstyti per visas vartojimo kredito įmokas, bei netesybų, kurių dydis ir taikymo sąlygos turi būti aiškiai nurodytos sutartyje. Netesybų dydis turi būti sąžiningas ir atitikti faktines tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus patirtas išlaidas.

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

Nei vienoje kitoje ES šalyje nėra reikalavimo keliamo tarpininkui paskolos davėją ar vartojimo kredito gavėją kredituoti, t. y. atidėti tarpininkui priklausančio atlygio mokėjimą už jo suteiktas paslaugas.

Direktyvos preambulės 85 p. nustatyta, kad: *“valstybėms narėms turėtų būti leidžiama palikti galioti arba priimti papildomas kredito tarpininkų pareigas, įskaitant sąlygas, pagal kurias kredito tarpininkas gali gauti mokesčius iš vartotojo, kuris prašė to kredito tarpininko paslaugų“*. Direktyvos 3 str. 12 p. nustato, kad: *„kredito tarpininkas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris veikia ne kaip kreditorius arba notaras <...> ir kuris, veikdamas pagal savo užsiėmimą, verslą ar profesiją už atlygį, mokamą pinigais arba bet kuria kita sutarta finansinio atlygio forma <...>”* Taigi direktyvoje, priešingai nei įstatyme, užtikrinama tarpininko teisė gauti atlygį už jo suteiktas paslaugas. Atitinkamos direktyvos nuostatos tik įtvirtina galimybę valstybėms narėms nustatyti papildomas sąlygas, tokias kaip užtikrinti gaunamo atlygio sąžiningumą, skaidrumą, pagal kurias kredito tarpininkas gali gauti mokesčius iš vartojimo kredito gavėjo.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/1503, kuris ES lygmeniu reguliuoja panašius tarp sutelktinio finansavimo paslaugos teikėjo ir investuotojų bei paskolos gavėjų susiklostančius santykius, nustato sutelktinio finansavimo operatoriui veiklos standartus, skaidrumo ir investuotojų apsaugos užtikrinimą, tačiau apribojimų, keliamų operatoriaus gaunamam atlygiui už jo suteiktas paslaugas reglamente nenustatyta.

Kaip buvo minėta aukščiau, teismų praktika taikydama ir aiškindama įstatymo 51 str. 4 d. įtvirtintą nuostatą, laikosi pozicijos, kad joje įtvirtinta tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus gaunamo atlygio maksimali riba, kurios negalima

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

viršyti. Teismų vertinimu, tokia įstatymo nuostatos formuluotė suponuoja išvadą, kad tarpusavio skolinimo platformos operatorius neturi teisės sutartyje susitarti, jog nutraukus sutartį dėl vartojimo kredito gavėjo kaltės operatorius turi teisę reikalauti iš vartojimo kredito gavėjo visos jam priklausančios vartojimo kredito gavėjo nesumokėtos atlygio už suteiktas paslaugas dalies. Kita vertus, teismai aiškindami ir taikydami įstatymo 19 str. 8 d. laikosi pozicijos, kad vartojimo kredito gavėjo atsakomybė tarpusavio skolinimo santykiuose yra ribota, todėl operatorius neturi teisės sutartimi susitarti dėl netesybų, atitinkančių su tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus suteiktomis paslaugomis susijusias išlaidas. Tokiu būdu susiklosto situacija, kai neproporcingu įstatymo reguliavimu bei jo taikymo praktika yra pažeidžiama konstitucinė tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus teisė į nuosavybę.

Dėl to manome, kad įstatymo 51 str. 4 d. tiek viena atskirai, tiek kartu su kitais operatoriaus veiklai taikomais apribojimais yra valstybės intervencija į asmens netrukdomą naudojimąsi nuosavybe („nuosavybę“ šiuo atveju sudaro tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus gaunamos pajamos (įskaitant operatoriaus patiriamas sąnaudas už vartojimo kredito gavėjui suteiktas tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus paslaugas), taip pat tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus, kaip ūkio subjekto, vertė), kaip tai suprantama pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (toliau - Konvencija) ir jos Protokolą Nr. 1.

Konvencijos Protokolo Nr. 1 1 str. nustatyta, kad kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę netrukdomas naudotis savo nuosavybe. Iš nieko negali būti atimta jo nuosavybė, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra būtina visuomenės interesams ir tik įstatymo nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

bendraisiais tarptautinės teisės principais. EŽTT jurisprudencijoje išaiškinta, kad Konvencijos Protokolo Nr. 1 1 str. 1 d. įtvirtinta „nuosavybės“ koncepcija turi autonominę reikšmę, kuri nėra apribota nuosavybės teise materialių gėrybių atžvilgiu ir kuri nepriklauso nuo formalių klasifikacijų pagal nacionalinę teisę (žr. 2001-06-19 sprendimą *Zwierzyński prieš Lenkiją*, pareiškimo Nr. 34049/96, § 63). „Nuosavybės“ samprata neapribota „egzistuojančios nuosavybės“ ir gali apimti turta, įskaitant **reikalavimo teises**, dėl kurių pareiškėjas gali teigti turįs bent jau pagrįstą ir „teisėtą lūkestį“, kad jos bus efektyviai įgyvendintos (žr., pvz., *Didžiosios Kolegijos 2001-07-12 sprendimą Lichtenšteino princas Hansas-Adamas II prieš Vokietiją*, pareiškimo Nr. 42527/98, § 83.)

EŽTT praktika dėl Konvencijos 1 Protokolo 1 straipsnio ribojimų yra nusistovėjusi ir pagrįsta šioje teisės normoje įtvirtintų trijų kumuliatyvių kriterijų taikymu. Pagal ją, valdžios institucijų trukdymas naudotis nuosavybe turi būti *teisėtas, būtinas visuomenės interesams* ir siekiant teisėto tikslo tokiomis priemonėmis, kurios būtų *proporcingos siekiamam tikslui*. Kitaip tariant, taikomi trys visais atvejais privalantys kartu egzistuoti kriterijai – teisėtumo, teisėto tikslo ir proporcingumo.

Protokolo Nr. 1 1 str. reikalaujama, kad bet koks valdžios institucijos kišimasis į netrukdomą naudojimąsi nuosavybe būtų teisėtas, t. y. leidžiama riboti nuosavybę ‘laikantis įstatyme numatytų sąlygų’. Įstatymas, kuriuo grindžiamas kišimasis turėtų atitikti Susitariančiosios Valstybės vidaus teisę, įskaitant Konstitucijos nuostatas (žr. 2017-03-30 sprendimo *Maharramov prieš Azerbaidžaną*, pareiškimo Nr. 5046/07, §60 ir ten cituojamą praktiką).

Oksfordo universiteto išleistame EŽTK komentare nurodoma, kad „*pirmasis ir pats svarbiausias Protokolo Nr. 1 1 straipsnio*

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

reikalavimas yra tas, kad bet kokia valstybės institucijos intervencija į netrukdomą naudojimąsi nuosavybe turi būti teisėta“. Doktrinoje pažymima, kad tais atvejais, kai EŽTT nustato, kas egzistuoja trukdymas naudotis nuosavybe, jis pirmiausia analizuoja, ar atitinkama priemonė turi „protingą pagrindą“ (angl. reasonable basis) [nacionalinėje teisėje] ir tuomet vertina, ar „pareiškėjui teko individuali ir neproporcinga (angl. excessive) našta, kuri sutrikdė sąžiningą balansą, kuris turėtų būti užtikrinamas tarp bendrojo intereso reikalavimų ir teisės netrukdomam naudotis savo nuosavybe“.

LR Konstitucijos 23 str. įtvirtinta prigimtinė teisė į nuosavybės neliečiamybę. Taigi įstatymo 51 str. 4 d. įtvirtinti tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus atlygiui taikomi apribojimai neatitinka teisėtumo ir proporcingumo principų reikalavimų, pažeidžia sąžiningą balansą, kuris turi būti užtikrinamas tarp vartotojo interesų apsaugos ir tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus, kaip lygiateisio verslo subjekto, teisės netrukdomam naudotis savo nuosavybe. Todėl, manytina, kad minėta įstatymo nuostata ne tik pažeidžia LR Konstituciją, bet ir prieštarauja Konvencijos nuostatoms ir EŽTT suformuotai praktikai.

Apribojant tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus galimybes gauti rinkos sąlygas atitinkantį atlygį, ypač tais atvejais, kai vartojimo kredito gavėjai dėl jų kaltės pažeidžia įsipareigojimus laiku ir tinkamai mokėti vartojimo kredito įmokas, operatorius neapgrįstai patiria didelių nuostolių, kuriuos sudaro tarpusavio skolinimo platformos operatoriui nesumokėta atlygio dalis už jo suteiktas paslaugas, tokiu būdu yra pažeidžiamas šalių interesų pusiausvyros principas tarp vartotojų apsaugos ir sveikos rinkos konkurencijos skatinimo bei keliama grėsmė tarpusavio skolinimo verslo plėtrai.

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

		<p>Atsižvelgiant į tai, siūlome atsisakyti įstatymo 51 str. 4 d. nustatytų tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus atlygiui taikomų neproporcingų apribojimų, o įstatyme įtvirtinti direktyvos nuostatas įgyvendinančias bei kitų šalių praktiką atitinkančias proporcingas tarpusavio skolinimo operatoriaus atlygiui keliamas sąžiningumo, skaidrumo principus atitinkančias sąlygas.</p> <p>Tuo atveju, jei visgi būtų nuspręsta palikti atitinkamoje nuostatoje keliamus reikalavimus, atlygio mokėjimui, tuomet siūlome tikslinti galiojančią nuostatą, nes esama formuluotė sukelia teisinį neaiškumą, o jos taikymas ir aiškinimas teismų praktikoje suprantamas nevienareikšmiškai.</p>	
23	<p>51 str. 5 d. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyti reikalavimai netaikomi, kai tarpusavio skolinimo platformos operatorius kiekvienam vartojimo kredito gavėjui suteikia ne mažiau kaip 12 procentų bendros vartojimo kredito sumos ir užtikrina, kad viso vartojimo kredito sutarties galiojimo laikotarpiu tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus pagal konkrečią vartojimo kredito sutartį vartojimo kredito gavėjui suteikta bendros vartojimo kredito sumos dalis sudarytų ne mažiau kaip 12 procentų negrąžintos bendros vartojimo kredito sumos.</p>	<p>Atsisakius įstatymo 51 str. 4 d. nustatyto ribojimo, ši įstatymo nuostata taip pat tampa nebeaktuali, todėl ją siūlome išbraukti.</p>	
24	<p>51 str. 6 d. Jeigu vartojimo kredito gavėjas bankrutuoja, tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus, kaip kreditoriaus, reikalavimai vartojimo kredito gavėjui tenkinami po to, kai visiškai patenkinami paskolos davėjų reikalavimai.</p>	<p>Tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus teisė gauti atlygį už jo suteiktas paslaugas yra konstitucinė teisė ir yra ginama tiek LR Konstitucijos, tiek Konvencijos ir jos protokolo Nr. 1.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad tarpusavio skolinimo platformos operatorius yra tarpusavio skolinimo platformą administruojantis juridinis asmuo bei teikia kitas su vartojimo kredito sutarties sudarymu ir jos vykdymo kontrole susijusias</p>	

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

paslaugas. Už šių paslaugų teikimą operatorius turi teisę gauti sutartyje su vartojimo kredito gavėju sutarto dydžio atlygį.

Tuo tarpu paskolos davėjas yra fizinis ar juridinis asmuo, kuris savo rizika per tarpusavio skolinimo platformą teikia vartojimo kreditą vartojimo kredito gavėjui. Vartojimo kredito gavėjas už suteiktą vartojimo kreditą moka paskolos davėjui sutartyje nustatyto dydžio palūkanas, įvertintas, atsižvelgiant į vartojimo kredito gavėjo kreditingumo nustatymo rezultatus, vartojimo kredito dydį, terminą ir kitas sąlygas. Vartojimo kredito gavėjui pažeidus sutartinius įsipareigojimus, paskolos davėjas turi teisę reikalauti įstatyme nustatyto dydžio netesybas. Nutraukus sutartį dėl vartojimo kredito gavėjo kaltės vartojimo kredito gavėjui taikoma civilinė atsakomybė, paskolos davėjui tokiu atveju ne tik priteisiama negrąžinta vartojimo kredito dalis, bet ir nuostoliai, kuriuos sudaro paskolos davėjo negautos mokėjimo palūkanos.

Taigi tarpusavio skolinimo platformos operatorius ir paskolos davėjas yra du savarankiški verslo subjektai (paskolos davėjas veikiantis investicijų srityje, o operatorius – paslaugų sektoriuje), kurių tikslas iš vykdomos veiklos uždirbti pajamas.

LR Konstitucijoje įtvirtinti pamatiniai asmens lygybės prieš įstatymą bei nuosavybės neliečiamumo principai.

Konvencijos Protokolo Nr. 1 1 str. nustatyta, kad kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę netrukdomas naudotis savo nuosavybe. Iš nieko negali būti atimta jo nuosavybė, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra būtina visuomenės interesams ir tik įstatymo nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis bendraisiais tarptautinės teisės principais.

Protokolo Nr. 1 1 str. reikalaujama, kad bet koks valdžios institucijos kišimasis į netrukdomą naudojamą nuosavybę

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

būtų teisėtas, t. y. leidžiama riboti nuosavybę ‘laikantis įstatyme numatytų sąlygų’. Įstatymas, kuriuo grindžiamas kišimasis turėtų atitikti Susitariančiosios Valstybės vidaus teisę, įskaitant Konstitucijos nuostatas (žr. 2017-03-30 sprendimo Maharramov prieš Azerbaidžaną, pareiškimo Nr. 5046/07, §60 ir ten cituojamą praktiką).

Valdžios institucijų trukdymas naudotis nuosavybe turi būti teisėtas, būtinas visuomenės interesams ir siekiant teisėto tikslo tokiomis priemonėmis, kurios būtų *proporcingos siekiamam tikslui*.

Įstatymo 51 str. 6 d. įtvirtintas paskolos davėjo reikalavimų patenkinimo vartojimo kredito gavėjo bankroto atveju pirmenybės prieš tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus reikalavimus principas, nepagrįstai pažeidžia asmenų lygiateisiškumo, nuosavybės neliečiamumo principus, prieštarauja LR Konstitucijos ir Konvencijos nuostatomis.

Pažymėtina, kad šiuo metu galiojančio Vartojimo kredito įstatymo redakcijoje, pakeitimo projekto 51 str. 5 ir 6 dalys, dalys yra sujungtos į vieną nuostatą. Tokia struktūra užtikrina, kad nuostatos būtų aiškiau suprantamos ir taikomos tik specifinėmis sąlygomis – kai tarpusavio skolinimo platformos operatorius savo lėšomis suteikia dalį vartojimo kredito gavėjui. Tai leidžia vienareikšmiškai suprasti, kad bankroto atveju operatoriaus, kaip kreditoriaus, reikalavimų tenkinimo tvarka yra tiesiogiai susijusi su jo, kaip kreditoriaus, statusu, įgytu skolintų lėšų pagrindu.

Visgi, svarbu atkreipti dėmesį, kad vartojimo kredito gavėjo bankroto byloje tarpusavio skolinimo platformos operatorius taip pat gali būti laikomas kreditoriumi, jei jis turi reikalavimą dėl nesumokėtų tarpininkavimo mokesčių. Bankroto teisės kontekste finansiniai įsipareigojimai už suteiktas paslaugas

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2024-12-19

	<p>(pvz., tarpininkavimo mokesčiai) sudaro pagrindą operatoriui būti pripažintam kreditoriumi. Dėl to dabartinėje įstatymo formuluočiame atsiranda dviprasmybė, nes nėra aiškiai atskirta, kad operatoriaus reikalavimai dėl jo lėšų skolinimo, kurie bankroto atveju yra subordinuojami ir tenkinami po paskolos davėjų reikalavimų, skiriasi nuo reikalavimų dėl tarpininkavimo mokesčių, kurie kyla iš operatoriaus paslaugų teikimo veiklos ir neturėtų būti subordinuojami pagal tas pačias taisykles.</p> <p>Sąvoka „kreditorius“ vartojama neapibrėžtai, todėl gali būti klaidingai interpretuojama, kad bankroto procese visi operatoriaus reikalavimai, įskaitant už tarpininkavimo paslaugas, turėtų būti subordinuojami ir tenkinami tik po paskolos davėjų reikalavimų. Tokia interpretacija neproporcingai ribotų operatoriaus teisę gauti sutartą atlygį už paslaugas, pažeisdama jo teisėtus interesus ir neatitiktų teisinio aiškumo principo.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlome Įstatymo 51 str. 6 d. panaikinti.</p>	
--	--	--